Rajavartiolaitoksen esikunta
Raja- ja meriosasto
Prikaatikenraali Mika Rytkönen

22.10.2025

Eduskunnan puolustusvaliokunta

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

1. Yleistä

Rajavartiolaitos on osallistunut sisäisen turvallisuuden selonteon valmisteluun ja roolimme sekä rajaturvallisuusviranomaisena että johtavana meripelastusviranomaisena on huomioitu selonteossa. Lisäksi Rajavartiolaitos valvoo Suomen alueellista koskemattomuutta ja on tärkeä osa Suomen puolustusjärjestelmää.

Suomen ulkoinen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti. Muutos heijastuu voimakkaasti myös Suomen sisäiseen turvallisuuteen lisäten siihen kohdistuvia uhkia. Rajavartiolaitoksen toiminta tukee merkittävällä tavalla näiden uhkien hallintaa. Selonteossa on tunnistettu keskeiset toimenpiteet, joilla varmistetaan Rajavartiolaitoksen suorituskyky ja sen kehittäminen muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimusten mukaisesti.

Viranomaisten kyky valvoa ja torjua miehittämättömiä ilma-aluksia ei ole uhkaa vastaavalla tasolla. Tämä muodostaa selkeän kehittämistarpeen turvallisuuden näkökulmasta. Järjestelmän kehittäminen ja käyttö tulisi Suomessa toteuttaa puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen ja poliisin yhteistyönä.

2. Rajaturvallisuus

Rajaturvallisuuden merkitys itärajalla ja sisärajoilla on korostunut. Laiton maahantulo EU:n eteläisillä rajoilla ylläpitää Suomeen sisärajojen kautta suuntautuvan laittoman maahantulon uhkaa lento- ja meriliikenteessä sekä maaliikenteessä. Sisärajojen tilannekuvan ja vasteen merkitys kasvaa, koska Venäjän hyökkäyssodan johdosta vapaan liikkuvuuden alueella arvioidaan liikkuvan aiempaa enemmän aseita ja riskihenkilöitä. Parhaillaan on käynnissä kehitystyön, jolla parannetaan Rajavartiolaitoksen tilannekuvaa, toimivaltuuksia ja suoristuskykyä sisärajoilla ilman, että sisärajavalvontaa palautettaisiin. Tämä varmistaa osaltaan myös Suomen huoltovarmuutta ja kykyä vastaanottaa liittouman apua.

Vakava häiriötilanne Suomen itärajalla jatkuu. Venäjä ylläpitää välineellistetyn maahantulon riskiä itärajalla. Sen seurauksena itärajan rajanylityspaikat ovat pysyneet suljettuna. Ilmiö ei ole toistaiseksi siirtynyt maastorajalle, mutta tätä mahdollisuutta ei voida sulkea pois. Suureen

maahantulijoiden määrään on mahdollista soluttaa rikollisia, tiedustelijoita ja sotilaallisia erikoisjoukkoja, jotka aiheuttaisivat vakavaa vaaraa Suomen sisäiselle ja kansalliselle turvallisuudelle. Rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisten kyky hallita voimakkaasti lisääntyvää ja laajamittaista laitonta maahantuloa sekä välineellistettyä maahantuloa tulisi varmistaa selonteon linjausten mukaisesti. Rajavartiolaitoksen toimivaltuudet ja suorituskyky rajaturvallisuudessa tukevat myös koko puolustusjärjestelmän suorituskykyä.

Ulkorajaliikenne kasvaa erityisesti lentoliikenteessä Helsinki-Vantalla ja Lapissa. Ulkorajat ylittävässä lentoliikenteessä laittoman maahantulon riski on matala tehokkaiden vastatoimien vuoksi. Euroopan unionissa on käynnissä maahanmuutto- ja turvapaikkauudistus, jolla pyritään parantamaan muuttoliikkeiden hallintaa koko EU:n tasolla. Uudistukseen sisältyvällä seulonnalla varmistetaan, ettei turvapaikanhakija aiheuta uhkaa Suomeen sisäiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle. Rajavartiolaitos vastaa seulonnasta ulkorajalla.

3. Merellinen turvallisuus

Meriliikenteeseen kohdistuva satelliittipaikannuksen häirintä sekä Venäjän pakotteita kiertävät varjolaivaston alukset ovat lisänneet vakavan ja monialaisen merionnettomuuden riskiä Suomenlahdella. Merenalaisen kriittisen infrastruktuurin vaurioittaminen on yksi hybridivaikuttamisen keino. Ahvenanmaan kautta kulkee tärkeitä energia-, tietoliikenne- ja meriyhteyksiä. Ahvenanmaahan kohdistuvan hybridivaikuttamisen uhka on kohonnut.

Rajavartiolaitos on keskeinen merellisen turvallisuuden viranomainen; johdamme mm. meripelastusta ja ympäristövahinkojen torjuntaa merellä. Rajavartiolaitoksella on kyky reagoida ja operoida kaikissa merellisissä poikkeustilanteissa. Parhaillaan selvitetään mahdollisuuksia vahvistaa Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia valvontaan ja vaaralliseen toimintaan puuttumiseen talousvyöhykkeellä Suomen aluevesien ulkopuolella. Rajavartiolaitos on toimivaltainen ja toimintakykyinen viranomainen Ahvenanmaalla. Rajavartiolaitos on strateginen ja operatiivinen yhteyspiste SM:ssä ja EU:n ja NATO:n merenalaisen kriittisen infrastruktuurin verkostossa.

4. Tilannekuva ja tiedustelu

Rajavartiolaitos pitää tärkeänä, että viranomaisten kykyä havaita hybridiuhkia ja vastata niihin parannetaan. Tiedustelulainsäädännön kehittäminen tiedon hankinnan ja tiedon jakamisen tehostamiseksi on tärkeää. Kehittämistyössä valmistellaan Rajavartiolaitokselle oikeutta käyttää suorituskykyään suojelupoliisin siviilitiedustelun tukemiseen. Vastaava hanke on käynnissä myös sotilastiedusteluviranomaisten tukemiseksi. Rajavartiolaitoksen roolin kehittäminen tiedustelussa parantaa tiedusteluviranomaisten kykyä paljastaa ja torjua kansallisen turvallisuuden uhkia.

5. Pitkän aikavälin kehittäminen

Selonteossa linjataan, että sisäisen turvallisuuden keskeisten viranomaisten toiminta edellytykset varmistetaan ja niiden rahoituspohja turvataan julkisen talouden tilanne huomioiden.

Turvallisuusympäristön muutos ja sen vaatimukset edellyttävät turvallisuusviranomaisten resurssien merkittävää vahvistamista. Rajavartiolaitoksen kannalta on keskeistä toimeenpanna strategiset infra- ja kalustohankkeet, kehittää sen merellistä suorituskykyä sekä varmistaa Rajavartiolaitoksen toimintakyky ja riittävä henkilöstömäärä.